

Китай як глобальна цифрова імперія

УДК 327.2:004

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-1.21>

Вінникова Наталія Анатоліївна
доктор політичних наук, доцент,
професор кафедри політології
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
майдан Свободи, 4,
Харків, Україна

Технологією XXI століття, що змінює усталені моделі функціонування економіки та життєдіяльності суспільства, а також може трансформувати геополітичний баланс сил у світі, є штучний інтелект. На тлі домінування американських технологічних розробок інші країни прагнуть скористатися можливостями нової технологічної революції. Для Китаю – це можливість вийти за межі ролі «другої економіки світу» і сформувати власну структуру цифрової гегемонії. Мета представленої роботи полягає у визначенні перспектив глобального панування Китаю у цифровому вимірі світового ладу. Дослідження побудовано на виконанні низки завдань, як-от розкритті особливості державного підходу КНР до розвитку ШІ-технологій у внутрішній і зовнішній політиці; аналізі міжнародних позицій Китаю у розвитку ШІ; оцінці перспектив становлення Китаю як цифрової імперії.

Використання структурно-функціонального підходу як методологічної основи дозволило виявити та оцінити складові стратегії КНР глобального домінування на основі розвитку та впровадження технологій штучного інтелекту. Для оцінювання позицій Китаю у міжнародному змагальному контексті з розвитку ШІ по відношенню до інших країн застосовано компаративний аналіз; шляхом екстраполяції структурних характеристик імперії оцінено потенціал КНР як глобального цифрового гегемона.

На основі проведеного аналізу політико-управлінських заходів з розвитку ШІ з'ясовано, що найбільш значущими чинниками забезпечення світового домінування у КНР є такі: виділення розвитку технологій ШІ у пріоритети стратегічного розвитку держави та побудови відносин з іншими акторами міжнародних відносин; консолідований підхід державно-приватного партнерства на основі цільної взаємодії уряду та технологічних корпорацій у реалізації стратегічних цілей Китаю у галузі ШІ; комплексний досвід у впровадженні ШІ всередині країни, з можливістю його екстраполяції у міжнародний вимір; активне розроблення міжнародних стандартів для цифрових технологій і просування цифрової інфраструктури в країни, що розвиваються.

Обґрунтовано, що інфраструктурно-експансіоністська стратегія, втілювана в межах Цифрового шовкового шляху та інших суміжних міжнародних програм, в умовах фактичної безальтернативності, забезпечує прерогативне, і навіть монополіне, положення Китаю у деяких ключових секторах економіки інших країн та водночас відтворює структурні компоненти імперського глобального домінування.

Ключові слова: *Китай, штучний інтелект, цифрові технології, Цифровий шовковий шлях, імперія.*

Вступ. У контексті загальносвітового тренду цифровізації економічних, соціальних і політичних процесів технологією, що може змінити баланс сил на міжнародній арені, є штучний інтелект (ШІ). Оскільки ключовою характеристикою ШІ є вироблення рішень на основі аналізу інформації, ці технології набувають стратегічного значення для держав у веденні внутрішньої політики і міжнародних справах.

Визнаними лідерами у сфері розвитку та впровадження технологій штучного інтелекту є США і Китай. Ці країни називають «наддержавами штучного інтелекту» (Кай-Фу Лі [10]) та «цифровими імперіями» (Н. Мьяле [15], Дж. Хіллман [6]). Зважаючи на їхній вплив на перебіг світових технологічних процесів можна до певної міри погодитись із такою дефініцією. Крім того, інші держави, попри всі прагнення та оголошені амбіції набуття світового лідерства з розвитку ШІ, навряд чи спроможні в оглядному майбутньому скласти їм конкуренцію.

Сполучені Штати володіють найпотужнішими науковими установами та дослідницькими базами, як-от Кремнієва долина, та представлені транснаціональними технологічними тегногігантами глобального охоплення, Google, Apple, Amazon, Facebook, Microsoft, однак перспективи подаль-

шого американського домінування в цифровому вимірі міжнародних відносин, опинилися під питанням. Адже для іншої супер-держави, Китаю, технології штучного інтелекту, є не лише фактором прогресу, це – ключ до зміни статусу другої економіки світу та можливості реконфігурації світового ладу.

Тригером для бурхливого розвитку штучного інтелекту в КНР вважають перемогу AlphaGo, розробки Google DeepMind, у грі ГО в 2016 році над чемпіоном світу Лі Седолем. Цю подію описують як «Момент Супутнику», проводячи паралель з інтенсифікацією космічних програм США після запуску супутнику СРСР у 1957 році [10, с. 3; 3, с. 1]. Утім, фактична цифрова експансія КНР світом почалася за довго до цього завдяки поширенню продукції і послуг техногігантів, як Huawei, Alibaba, Tencent, Baidu та ін. Запуск державної програми «Цифрового шовкового шляху» в 2015 році [21] забезпечує поступальне просування КНР у регіони світу. Китай посідає друге місце в інтегральному міжнародному рейтингу з розвитку ШІ, поступаючись США, у кадровому потенціалі науково-дослідницької сфери ШІ [25]. Однак за показниками інфраструктурного забезпечення, регуляторної бази і суспільної підтримки, урядової стратегії КНР має вищі бали, ніж

Сполучені Штати [25]. Отже, у Китаю є підстави не лише претендувати на рівноправну із США участь у формуванні цифрового світового порядку, а й зазіхати на глобальне домування в ньому.

Співставлення потенціалу Китаю у сфері розвитку технологій ШІ з ресурсними можливостями основного суперника, Сполучених Штатів, є спільним знаменником досліджень з технологічного піднесення КНР: П. Н. Вонг [30], Кай-Фу Лі [10], В. Копан і А. Іанку [3], Н. Мьяле [15], Дж. Хіллман [6] та ін. Між тим, на питання: чи стане чинна технологічна революція відправною точкою для становлення світового панування Китаю, однозначної відповіді в наукових колах досі немає.

Мета та завдання. Мета дослідження полягає у визначенні перспектив глобального домінування Китаю у цифровому вимірі світового ладу. Досягнення цілі передбачає виконання низки завдань: 1) розкрити особливості державного підходу КНР до розвитку ШІ-технологій у внутрішній і зовнішній політиці; 2) розглянути позиції Китаю у розвитку ШІ по відношенню до інших держав, зокрема США; 3) оцінити перспективи цифрового домінування Китаю у світі.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження обраний структурно-функціональний підхід для виявлення та оцінювання складових стратегії КНР глобального домінування на основі розвитку та впровадження технологій штучного інтелекту. Методами дослідження виступили компаративний аналіз, що дозволив оцінити позиції Китаю у міжнародному змагальному контексті розвитку ШІ; методи екстраполяції та параметризації застосовані для оцінювання потенціалу становлення КНР як глобального цифрового гегемона.

Результати. Прагнення Китаю стати світовим лідером у галузі ШІ офіційно задекларовано в «Плані розвитку штучного інтелекту нового покоління» (2017), що містить поетапну стратегію до 2030 року.

На першому етапі – до 2020 року, пріоритетом стало збереження конкурентоспроможності з іншими великими державами та оптимізація середовища розроблення штучного інтелекту, зокрема шляхом створення індустрії штучного інтелекту вартістю понад 150 млрд юанів [18, с. 5].

На другому етапі – до 2025 року, Китай прагне досягти «значного прориву» в теоретичних дослідженнях штучного інтелекту та стати світовим лідером у виробництві додатків. Китай також планує збільшити вартість галузі штучного інтелекту до понад 400 млрд юанів і розширити та законодавчо закріпити етичні стандарти для штучного інтелекту [18, с. 6].

Метою третього етапу – до 2030 року є досягнення світового лідерства в технологіях ШІ. Серед головних завдань цього етапу – створення загальної технологічної системи штучного інтелекту нового покоління. Очікувана вартість галузі ШІ за

цей період має становити 1 трлн юанів, разом із суміжними секторами – 10 трлн юанів [18, с. 6].

Для оголошення таких амбітних цілей у КНР є підстави та ресурси. 1,2 мільярда користувачів Інтернету (70,9% від загальної чисельності населення) і 1,63 мільярда користувачів мобільного зв'язку (112,6% населення) є джерелом даних, необхідних для машинного навчання [11]. Зауважимо, що обсяги даних, які є «паливом» для алгоритмів ШІ – не єдина перевага КНР. Важливою складовою в розробці та впровадженні ШІ є доступ до даних. На відміну від західних стандартів регламентації захисту персональних даних у Китаї це питання не набуло гострої суспільної полеміки. Водночас уряд КНР опікується встановленням етичних принципів штучного інтелекту та створенням комісій з огляду технічної етики в компаніях і дослідницьких установах. «Біла книга з надійного штучного інтелекту» [29], «Етичні норми для штучного інтелекту нового покоління» [24] формують регуляторну основу ШІ в частині захисту прав користувачів і зобов'язують компанії пояснювати, як функціонують їхні алгоритми, та визначають інструменти сертифікації ШІ.

Зазначені документи містять принципи використання технологій штучного інтелекту, прийняті в міжнародно-правовому полі, зокрема в Рекомендаціях з етики штучного інтелекту ЮНЕСКО [28]. Така демонстрація солідарності з міжнародно-визнаними засадами використання ШІ є особливо важливою на тлі алармістських настроїв у західній суспільно-політичній думці щодо небезпеки політичної інструменталізації ШІ урядом КНР для посилення контролю над громадянами.

Попри потужні інвестиції та можливості опрацювання великої кількості даних Китай зіткнувся з проблемою у визначальному чиннику для розвитку ШІ – браком талановитих наукових кадрів і висококваліфікованих інженерів для впровадження новаторських розробок [22]. Крім того, зміни на ринку праці внаслідок автоматизації можуть спричинити масове безробіття та соціальні потрясіння, адже населення Китаю становить приблизно 12% світової робочої сили [8].

Вирішення цієї проблеми є одним з пріоритетів політики КНР у галузі ШІ. У 2018 році уряд Китаю затвердив «План дій щодо інновацій ШІ для інститутів вищої освіти», реалізація має не тільки стимулювати розвиток освітньо-професійних програм з ШІ, а й забезпечити створення багаторівневої системи освіти ШІ [1]. Керівництво країни поставило за мету впровадити навчальні дисципліни з ШІ в початкову та середню шкільну освіту, а також побудувати систему вищої освіти, яка поєднує спеціалізовану освіту в галузі штучного інтелекту, професійну підготовку та базову освіту на університетському рівні; заохочувати та підтримувати коледжі та університети, щоб відповідні навчальні

та дослідницькі ресурси стали доступними за межами їхніх установ [1].

У 2019 році у КНР опубліковано 22,4% від світової кількості рецензованих статей з ШІ [3], тоді як у Європейському Союзі – 16,4%, у Сполучених Штатах Америки – 14,6% [32, с. 20]. Китай має найбільшу частку (18,0%) у світі публікацій у журналах ШІ, за ним йдуть Сполучені Штати (12,3%) та Європейський Союз (8,6%) [32, с. 27].

У контексті інфраструктурного забезпечення уряд Китаю стимулює створення індустріальних альянсів ШІ із залученням органів місцевого самоврядування, наукових установ і компаній. З боку бізнес-сектору майже 70% членів промислових альянсів ШІ є великими диверсифікованими компаніями [13, с. 12], які мають узгоджувати розвиток ШІ з пріоритетами центрального уряду. Останній визначає цілі індустрії штучного інтелекту у виробництві інтелектуальних сервісних роботів, систем ідентифікації відеозображень, оброблення даних, інтелектуальних безпілотних пристроїв, літальних апаратів. Для залучення індустріальних альянсів ШІ місцеві органи влади створюють інфраструктурні проекти, як Китайська долина мовлення у Хефеї, ініційована адміністрацією провінції Аньхой і Міністерством промисловості та інформаційних технологій Китаю [13, с. 10]

Станом на 2021 рік у країні функціонували 2205 підприємств штучного інтелекту в 20 сферах застосування. Інтелектуальна комерція та роздрібна торгівля є галузями з найвищими частками кількості підприємств ШІ: 17,20% та 10,31% відповідно. Інші підприємства представлені у сферах виробництва інтелектуальних роботів (8,39%), інтелектуального обладнання (8,06%), фінансових технологій (7,39%), охорони здоров'я (7,27%) [13, с. 2].

У комерціалізації технологій штучного інтелекту Китай поступається Сполученим Штатам в кількості стартапів ШІ: 1730 проти 11 382 відповідно [26; 27]. Утім КНР посилює свої позиції за цим параметром через транснаціональну діяльність технологічних компаній.

Технології штучного інтелекту є однією зі складових зовнішньополітичної стратегії КНР і розбудови міжнародних відносин. Зокрема основна мета Цифрового шовкового шляху полягає в тому, щоб провідні китайські технологічні корпорації, такі як Alibaba, Tencent, Baidu, Huawei, а також підтримувані державою телекомунікаційні оператори – China Mobile, China Telecom і China Unicom – могли скористатися перевагами глобальної стратегії КНР та отримати доступ до ринків країн, що розвиваються, і конкурувати з провідними американськими компаніями в таких секторах, як-от розумні міста, хмарні сервіси, мобільні платежі та додатки для соціальних мереж [23, с. 1].

Китай є центральним гравцем в експорті товарів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) як час-

тини глобальних ланцюгів поставок. На Китай припадає 32% світового експорту ІКТ-товарів і майже 6% експорту ІКТ-послуг [14]. Швидко розвиваючись вдома, китайські гіганти спостереження прагнуть домінувати на світових ринках. Китай є лідером у розвитку технологій розпізнавання обличчя. Компанії Hikvision і Dahua постачають майже 40% камер спостереження у світі. Китайські технології спостереження використовуються у понад 80 країнах на всіх континентах, крім Австралії та Антарктиди [6].

Китайські фірми також відіграють важливу роль у встановленні технологічних стандартів для 5G і в розгортанні мобільної інфраструктури в країнах-учасниках Цифрового шовкового шляху. Експерти з КНР виконали провідну роль у групі 5G Міжнародної організації зі стандартизації (ISO), подавши 40% стандартів [24, с. 12]. Huawei, який широко субсидується та підтримується урядом Китаю, має на меті домінувати в мережах 5G у всьому світі та підписав для цього понад 90 міжнародних контрактів [3, с. 2].

У межах Цифрового шовкового шляху меморандуми про взаєморозуміння підписані між Китаєм та 16 країнами (Англія, Бангладеш, Естонія, Єгипет, Лаос, Казахстан, Куба, Об'єднані Арабські Емірати, Південна Корея, Перу, Польща, Саудівська Аравія, Сербія, Туреччина, Угорщина, Чехія) [23, с. 2].

Китай прагне представити себе як державу, що може допомогти країнам, які розвиваються, подолати цифровий розрив. Найбільшими бенефіціарами інвестицій Китаю у цифрову інфраструктуру в період з 2012 до 2019 стали Індія (5,9 млрд доларів), Мексика (4,5 млрд доларів), Малайзія (3,7 млрд доларів) [19].

Основними країнами-партнерами Китаю по Цифровому шовковому шляху в Середній Азії є Узбекистан і Казахстан. У Киргизстані та Таджикистані китайські інвестиції зосереджені на створенні розумних міст та розвитку телекомунікаційних мереж нового покоління. У Туркменістані основна увага приділяється будівництву волоконно-оптичного кабелю зв'язку під Каспійським морем [17].

Пандемія коронавірусу змусила уряди контролювати поширення хвороби через впровадження цифрових додатків і технологій ШІ. У відповідь Пекін пов'язав Цифровий шовковий шлях з Шовковим шляхом здоров'я, що підтримує інфраструктуру охорони здоров'я. Цифрові інструменти для моніторингу контактів і дотримання карантину розгорнуті в усьому світі для боротьби з COVID-19, від Сінгапуру та Південної Кореї до Ізраїлю та Індії [12].

Країнам Латинської Америки уряд КНР запропонував підтримку в боротьбі з пандемією в обмін на дозвіл створення мереж Huawei. Незабаром після запиту на вакцини від керівництва Китаю Бразилія дозволила компанії брати участь у торгах на будівництво нової мережі 5G [3, с. 2].

У розвитку цифрової інфраструктури Китай взаємодіє із 47 країнами Африки [4, с. 2]. Для

цього регіону партнерство з Китаєм має суттєві переваги, насамперед, через цінову доступність китайської цифрової продукції та послуг. Експерти також пов'язують активність китайських фірм на африканському ринку із фактичною відсутністю конкуренції з боку американських та європейських бізнес-структур у цьому регіоні [4, с. 3].

Вартість послуг також залишається найбільшою конкурентною перевагою іншого китайського глобального гравця у сфері електронної комерції – Alibaba. Країни, які забезпечили найбільше зисків для Aliexpress з 2015 року, – Бразилія, РФ та кілька країн Південно-Східної Азії [23, с. 10].

Baidu інвестує значні кошти в дослідження штучного інтелекту, технологій віртуальної та доповненої реальності. Наприклад, програма Baidu Map, розроблена для китайських туристів, охоплює понад 150 країн і територій, кількість активних користувачів на місяць досягає 300 мільйонів [2, с. 9].

Наприкінці 2017 року китайська компанія Huawei Marine у партнерстві з владою Пакистану розпочала будівництво пакистанської мережі East Africa Cable Express, яка має з'єднати Пакистан із Кенією та Джибуті, зосередившись на інфраструктурі взаємозв'язку [9].

Водночас інший провідний китайський виробник волоконно-оптичних та силових кабелів Hengtong Group очолює консорціум телекомунікаційних компаній з Африки, Пакистану та Гонконгу для прокладання кабелю Пакистан – Східна Африка – Європа в Індійському океані та Середземному морі, кінцевим пунктом якого став Марсель (Франція) [7]. За експертними прогнозами завдяки диверсифікованій інфраструктурі та напрацьованим технологіям до 2030 року КНР матиме 30% світових даних [5].

З огляду на концентрацію урядової уваги та ресурсів, що вкладаються в галузеві проекти впровадження технологій штучного інтелекту та всеохопність застосування у внутрішніх та зовнішніх справах держави, цей підхід можна визначити як інфраструктурно-експансіоністський. Недарма найвищі показники і світову першість у міжнародному рейтингу Китай має за параметром інфраструктурного забезпечення ШІ [26].

З огляду на активне втілення інфраструктурно-експансіоністської стратегії у світі перспективи перетворення Китаю на «цифрову імперію» вбачаються вже не в метафоричному, а в цілком конкретному політико-управлінському контексті. Історично імперії характеризувалися трьома принциповими ознаками: 1) здійснення влади на широкій території; 2) відносна нерівність між центральною владою та керованими «регіонами», часто пов'язана з прагненням до розширення; 3) реалізація політичного проєкту через різні форми впливу (економічний, інституційний, ідеологічний) [15]. При цьому під імперією слід розуміти не тільки політичну форму організації простору, але й форму

соціально-політичного порядку з розгалуженою інфраструктурою контролю за постійним (відтворенням) цього самого порядку [31, с. 53].

Цифрову імперію визначають як «результат асоціації між транснаціональними корпораціями, підтримуваних або контрольованих в тій чи іншій мірі державами, які фінансували розвиток техніко-наукових баз, на основі яких ці компанії могли б впроваджувати інновації та процвітати» [15].

Два фактори дозволяють зробити припущення про високу ймовірність становлення Китаю як глобальної цифрової імперії. По-перше, створення унікального цифрового всесвіту всередині держави та напрацювання в межах цієї моделі підходів технологічної адаптації ШІ до різноманітних вимірів життєдіяльності суспільства забезпечують КНР досвідом та управлінським інструментарієм, що може бути екстрапольований на міжнародний вимір. По-друге, щільність взаємодії уряду та технологічних корпорацій, які є інфраструктурними провайдерами державних зовнішньополітичних цілей, забезпечують динамічну і водночас маневрену тактику цифрової експансії Китаю у світі. По-третє, ставка на залучення країн, що розвиваються, до глобальних інфраструктурних мереж, забезпечує доступ Китаю до їхніх природних і людських ресурсів. Останній чинник у світлі кадрових потреб КНР у галузі ШІ є, мабуть, найважливішим. Також це сприяє формуванню транснаціональних мереж присутності, а отже і впливу Китаю на внутрішню і зовнішню політику країн-учасниць Цифрового шовкового шляху.

Висновки. Аналіз тенденцій розвитку та впровадження цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту, у КНР, дозволив виявити низку факторів, що визначають перспективи перетворення цієї наддержави на глобального гегемона.

Насамперед, це – геополітичне значення розвитку цифрових технологій. Якщо для більшості країн, цифровізація, зокрема впровадження ШІ, є складовою адаптації економіки до науково-технічного прогресу, то для Китаю – це чинник побудови власної транснаціональної системи присутності на території інших країн. Інфраструктурно-експансіоністський підхід до просування цифрових технологій по світу забезпечує Китай важелями впливу на внутрішні справи країн, які долучаються до його глобальної стратегії цифровізації.

Активне розроблення Китаєм стандартів з ШІ, інфраструктури мобільного та Інтернет зв'язку, які втілюються в міжнародні системи якості забезпечує формування власних регуляторних засад світового цифрового порядку. Поєднання політико-управлінських, фінансових, кадрових ресурсів у сфері розвитку технологій ШІ, а також інтенсивне напрацювання досвіду всередині держави дає Китаю перевагу в реалізації проєктів цифровізації в інших країнах.

Консолідований підхід, заснований на щільній взаємодії уряду КНР і технологічних компаній

з просування в світі інфраструктури для надання цифрових послуг, немає аналогів. Американські технологіанти в транснаціональному вимірі здійснюють свою діяльність автономно від держави. Оскільки Китай активно освоює ринки Південно-Східної Азії та Африканського континенту, це надає перевагу в чисельності споживачів, з огляду на те, що разом обидва регіони складають 75% населення планети. Отже, перспективи цифрового глобального домінування Китаю вбачаються високоймовірними в недалекому майбутньому. Цифрова «колонізація» країн, які, фактично на безальтернативній основі, приймають інфраструктурні проекти та китайські технологічні стандарти, формує транснаціональну структуру влади Китаю як нової світової імперії.

Водночас, оцінюючи політико-управлінські заходи з розвитку цифрових технологій у Китаї, варто вказати на потенційні ризики, з якими може стикнутися країна. Концентрація в державному секторі фінансових та управлінських ресурсів для підтримки розвитку ШІ покладає відповідальність за результати, насамперед, на уряд. Останній черпає велику частину своєї внутрішньої легітимності зі стимулювання економічного зростання та підвищення рівня життя свого населення. Отже, у разі відсутності значущих досягнень у галузі ШІ та зисків для економіки, саме державні структури можуть зазнати репутаційних витрат. Крім того, концентрація державної підтримки переважно на великих технологічних компаніях, зумовлює асиметрію серед економічних акторів в можливості долучатися до процесів інноваційного розвитку. Зрештою, це може спричинити автономізацію діяльності технологіантів від урядової політики.

Становлення глобального цифрового ладу набирає обертів. Розподіл позицій і ролей держав у структурі цифрового світу, а також пошук ефективних моделей регулювання розвитку технологій штучного інтелекту вбачається перспективним напрямом для подальших наукових досліджень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. AI Innovation Action Plan for Institutions of Higher Education. Ministry of Education of the Peoples Republic of China. (Trans. English). Center for Security and Emerging Technology. 2018. URL: <https://cset.georgetown.edu/publication/white-paper-on-trustworthy-artificial-intelligence/>
2. China's New Generation Artificial Intelligence Technology Industry Development Report 2021. The Comprehensive and Integrated Development of China's Artificial Intelligence Technology Industry. Chinese Institute of New Generation Artificial Intelligence Development Strategies. 2021. URL: https://www.dx2025.com/wpcontent/uploads/2021/06/chinas_new_generation_of_
3. Copan W.G., Iancu A. Will America Squander Its New Sputnik Moment? Center for Strategic and International Studies. 2022. URL: https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/220119_Copan_America_New_artificial_intelligence_technology.pdf
4. Feldstein S. Testimony before the U.S.-China Economic and Security Review Commission Hearing on China's Strategic Aims in Africa May 8, 2020 Nonresident Fellow, Carnegie Endowment for International Peace Frank and Bethine Church Chair of Public Affairs, Boise State University URL: https://www.uscc.gov/sites/default/files/Feldstein_Testimony.pdf
5. Ghazaryan T. Artificial Intelligence: How It Changes the World. The Enlight. 2019. URL: <https://enlightngo.org/language/en/post/12515>
6. Hillman J. E. The Digital Silk Road: China's Quest to Wire the World and Win the Future. USA. New York. Harper Business. 2021. 368 p.
7. Hengtong Group and PCCW Global committed to enhancing connectivity diversity between Asia, Europe and Africa. Hengtong Group. 2018. URL: <http://www.hengtonggroup.com/en/home/news/detail/id/273.html>
8. Horton B., Zeng J. Can China become the AI superpower? Interview. Chathamhouse. 2021. URL: <https://www.chathamhouse.org/2021/01/can-china-become-ai-superpowerintelligence/global-ai/>
9. Kader S. A. BRI: Digital know-how along China's BRI will set future global tech standards. ZAWYA. 2022. URL: https://www.zawya.com/mena/en/business/story/BRI_Digital_knowhow_along_Chinas_BRI_will_set_future_global_tech_standards-ZAWYA20220102052332/
10. Kai-Fu Lee. AI Superpowers: China, Silicon Valley, and the New World Order. Boston, Mass: Houghton Mifflin Harcourt, 2018. 272 p.
11. Kemp S. Digital 2022: Local Country Headlines Report. China. Datareportal. 26 January 2022. Slide 54. URL: <https://datareportal.com/reports/digital-2022-local-country-headlines>
12. Lancaster K., Rubin M., Rapp-Hooper M. Mapping China's Health Silk Road. Council on Foreign Relations. 2020. URL: <https://www.cfr.org/blog/mapping-chinas-health-silk-road>
13. Luong N., Arnold, Z. China's Artificial Intelligence Industry Alliance Center for Security and Emerging Technology. 2021. URL: <https://doi.org/10.51593/20200094>
14. Meltzer J. P. China's digital services trade and data governance: How should the United States respond? Series: Global China. Brookings. 2020. URL: <https://www.brookings.edu/articles/chinas-digital-services-trade-and-data-governance-how-should-the-united-states-respond/>
15. Mialhe N. The geopolitics of artificial intelligence: The return of empires, *Politique étrangère*, 2018. I. P. 105–117. DOI: <https://doi.org/10.3917/pe.183.0105>
16. Ministry of Education of the People's Republic of China. AI Innovation Action Plan for Institutions of Higher Education. (In English). 2018. URL: <https://cset.georgetown.edu/publication/ai-innovation-action-plan-for-institutions-of-higher-education/>
17. Muzaparova L. The Digital Silk Road: Opportunities and Challenges for Central Asia. Rosa Luxemburg Stiftung. 2021. URL: <https://www.rosalux.de/en/news/id/45540/die-digitale-seidenstrasse-herausforderungen-und-chancen-fuer-zentralasien>
18. Next Generation Artificial Intelligence Development Plan. State Council. The Foundation for Law and International Affairs. No. 35. 8 July 2017. (Trans. English). URL: <https://chinainnovationfunding.eu/dt-testimonials/state-councils-plan-for-the-development-of-new-generation-artificial-intelligence/>

19. OECD. The Belt and Road Initiative in the global trade, investment and finance landscape. In OECD Business and Finance Outlook 2018, OECD Publishing, Paris, 2018. URL: https://doi.org/10.1787/bus_fin_out-2018-6-en
20. Prasso Sh. China's Digital Silk Road Is Looking More Like an Iron Curtain. Bloomberg Businessweek. 2019. URL: <https://www.bloomberg.com/news/features/2019-01-10/china-s-digital-silk-road-is-looking-more-like-an-iron-curtain>
21. State Council. Guiding Opinions of the State Council on Actively Propelling the Internet Plus Action Plan, 1 July 2015 no. 40. Lexis China. URL: <https://hk.lexiscn.com/law/guiding-opinions-of-the-state-council-on-actively-propelling-the-internet-plus-action-plan.html>
22. Tellez R. China's AI Plan for 2030. The Construct. 2021. URL: <https://www.theconstructsim.com/98-chinas-ai-plan-for-2030/>
23. The Digital Silk Road: Expanding China's Digital Footprint. Council on Foreign Relations. EURASIA GROUP. 2020. URL: <https://www.eurasiagroup.net/files/upload/Digital-Silk-Road-Expanding-China-Digital-Footprint.pdf>
24. The Ethical Norms for the New Generation Artificial Intelligence. Ministry of Science and Technology of People's Republic of China (Trans. English). International Research Center for AI Ethics and Governance. 2021. URL: <https://ai-ethics-and-governance.institute/2021/09/27/the-ethical-norms-for-the-new-generation-artificial-intelligence-china/>
25. The Global AI Index. Tortoise. 2021. URL: <https://www.tortoisemedia.com/>
26. Tracxn. Artificial Intelligence Startups in China. 8 November 2021. URL: <https://tracxn.com/explore/Artificial-Intelligence-Startups-in-China>
27. Tracxn. Artificial Intelligence Startups in United States. 5 November 2021. URL: <https://tracxn.com/explore/Artificial-Intelligence-Startups-in-United-States>
28. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Draft Text of the Recommendation of the Ethics of Artificial Intelligence. SHS/IGM-AIETHICS/2021/JUN/3 Rev.2. 25 June 2021 Original: English and French. UNESDOC. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000377897>
29. White Paper on Trustworthy Artificial Intelligence. China Academy of Information and Communications Technology. (Trans. English). 2021. URL: <https://cset.georgetown.edu/publication/white-paper-on-trustworthy-artificial-intelligence/>
30. Wong P. N. Techno-Geopolitics: US-China Tech War and the Practice of Digital Statecraft. USA. New York. Taylor & Francis. 2021. 134 p.
31. Zaporozhchenko R. Sovereignism as a Vocation and Profession: Imperial Roots, Current State, Possible Prospects. The Ideology and Politics Journal. 2021. 1(17). P. 44–71. <https://doi.org/10.36169/2227-6068.2021.01.00003>
32. Zhang D. Mishra S., Brynjolfsson E. et al. The AI Index 2021 Annual Report. AI Index Steering Committee, Human-Centered AI Institute, Stanford University, Stanford, CA, March 2021. URL: https://aiindex.stanford.edu/wp-content/uploads/2021/11/2021-AI-Index-Report_Master.pdf

China as global digital empire

Vinnykova Nataliya Anatoliivna

Doctor of Political Sciences, Associate Professor,
Professor at the Department of Political Sciences
V. N. Karazin Kharkiv National University
Maidan Svobody, 4, Kharkiv, Ukraine

The article considers the activities of European countries in the field of gender policy, which is one of the main tasks to be solved at the state level. The direction of state policy to ensure equal rights and opportunities for women and men (ensuring gender equality) depends on the effectiveness of the national mechanism. The authors focus on the experience of Switzerland and France in implementing the gender issue.

The relevance of the study is that the experience of other countries is important for Ukrainian realities: it will help improve the Ukrainian legal framework in the field of gender, bring it closer to international standards, harmonization with European Union law. Today, the world finds itself in new political and economic conditions that are difficult for societies with an outdated system of values to accept. Ukraine's post-Soviet and recent past, annexation of Crimea, war in the East, our traditions and the level of paternalism have left their mark, affecting the effectiveness of solving the outlined tasks, the ability to take into account the needs of different segments of the population.

The aim of the article is to analyze gender equality as an indicator of the success of its society, which is important for the harmonization of gender relations.

The use of such general scientific methods as analysis, concretization, comparison contributed to the achievement of the goal.

The study substantiates the importance of the perception of gender as a concept that characterizes not only the equal rights of men and women, but also, most importantly, their willingness to develop and act, breaking stereotypes. This makes it possible to lay the right foundations for decent political, economic and social decisions.

It is indicated that the aim of creating appropriate conditions for the formation of gender parity is important for the harmonization of gender equality.

The importance of studying and using the experience of other countries in the field of gender policy for Ukraine was emphasized. The gender policies of countries such as Switzerland and France are considered, in particular, the problems of gender inequality in the labor market, in marriage are analyzed and relevant historical examples are given.

Key words: gender, gender policy, gender equality, discrimination, women's rights, status, feminism.